

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	Rhaglen Gyfalaf 2023/24 – Adolygiad Diwedd Awst (sefyllfa 31 Awst 2023)
Aelod Cabinet:	Cynghorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet Cyllid
Swyddog perthnasol:	Ffion Madog Evans, Pennaeth Cyllid Cynorthwyol
Dyddiad y cyfarfod:	7 Tachwedd 2023

1. Penderfyniad a Geisir:

- Derbyn yr adroddiad ar adolygiad diwedd Awst (sefyllfa 31 Awst 2023) o'r rhaglen gyfalaf.
- Cymeradwyo'r ariannu addasedig a gyflwynir yn rhan 3.2.3 o'r adroddiad, sef:
 - defnydd o amryw ffynonellau i ariannu gwir lithriadau gwerth cyfanswm o £17,421,000 o 2022/23
 - lleihad o £1,836,000 mewn defnydd o fenthyca
 - cynnydd o £61,991,000 mewn defnydd o grantiau a chyfraniadau
 - lleihad o £9,000 mewn defnydd o dderbyniadau cyfalaf
 - cynnydd o £991,000 mewn defnydd o gyfraniadau refeniw
 - cynnydd o £194,000 mewn defnydd o gronfeydd adnewyddu ac eraill.

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

Cyfrifoldeb y Cabinet yw cymryd camau, fel bo angen, er mwyn sicrhau rheolaeth briodol dros gyllidebau'r Cyngor. Rhaid sicrhau trefniadau ariannu priodol ar gyfer cynlluniau'r Cyngor i wario ar gyfalaf. Y Cabinet sydd wedi'u hawdurdodi i addasu'r rhaglen gyfalaf. Gofynnir am gymeradwyaeth i'r rhaglen arfaethedig (rhan 3.2.2) a'i ariannu (rhan 3.2.3).

Argymhellir yma gamau er mwyn sicrhau ffynonellau ariannu pendant am gynlluniau cyfalaf 2023/24 – 2025/26.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

3.1 Cefndir/ Cyflwyniad

Cyflwynir yr adroddiad technegol yma fel rhan o'r drefn adolygu cyllideb 2023/24. Prif ddiben yr adroddiad yw cyflwyno'r rhaglen gyfalaf ddiwygiedig, a chymeradwyo'r ffynonellau ariannu perthnasol. Mae crynodeb yn rhan 3.2.2 a rhan 3.2.3 o'r adroddiad, gyda'r argymhellion yn rhan 1:

- Rhan 3.2.2: Dadansoddiad fesul Adran o'r rhaglen gyfalaf £178.572m am y 3 blynedd 2023/24 – 2025/26.
- Rhan 3.2.3: Ffynonellau ariannu'r cynnydd net oddeutu £78.752m ers y gyllideb agoriadol, gyda £17.421m o'r cynnydd oherwydd llithriadau o 2022/23 (adroddwyd eisoes fel rhan o'r llithriadau yn adolygiad diwedd blwyddyn ar 13 Mehefin 2023).
- Rhan 3.2.4: Manyllder grantiau ychwanegol ers sefydlu'r gyllideb wreiddiol.

Mater o drefn yw ymgorffori ariannu trwy grant, ond hefyd mae angen delio gyda sefyllfaoedd lle bu newid rhwng blynnyddoedd mewn proffil gwario a newid mewn gwerth cyfraniadau a derbyniadau cyfalaf.

Materion technegol ynghylch ariannu'r cynlluniau sydd gerbron ac mae ymhlygiadau a dadleuon eisoes wedi'u cyfarch wrth fabwysiadu'r cynlluniau cyfalaf unigol.

3.2 Rhesymeg a chyfiawnhad dros argymell y penderfyniad

3.2.1 Prif Gasgliadau

Y prif gasgliadau sydd yn codi o'r sefyllfa ddiwygiedig yw:

- Fod cynlluniau pendant mewn lle i fuddsoddi tua £107.3m yn 2023/24 ar gynlluniau cyfalaf, gyda £42.8m (40%) ohono wedi'i ariannu trwy ddenu grantiau penodol.
- Mae effaith heriau ariannol diweddar yn parhau ar y rhaglen gyfalaf ac i'w weld yn y ffigyrau a adroddir yn Atodiad C, gyda £11.5m sef 11% o'r gyllideb wedi ei wario hyd at ddiwedd Awst eleni, o'i gymharu â 11% dros yr un cyfnod flwyddyn yn ôl a 16% ddwy flynedd yn ôl.
- Mae £12.5m ychwanegol o wariant arfaethedig wedi'i ail-broffilio o 2023/24 i 2024/25 a 2025/26, ond ni achoswyd unrhyw golled ariannu i'r Cyngor ble gwelwyd cynlluniau yn llithro.

3.2.2 Rhaglen Gyfalaf 2023/24 i 2025/26

Gweler isod y rhaglen gyfalaf arfaethedig ddiwygiedig ar ddiwedd Awst 2023.

ADRAN	ADOLYGIAD DIWEDD AWST				CYFANSWM £'000	CYNNYDD / (LLEIHAD) ERS Y GYLLIDEB £'000	ADDASIAD LLITHRIAD £'000	NEWIDIADAU ERAILL £'000
	2023/24	2024/25	2025/26					
	£'000	£'000	£'000	£'000				
Addysg	21,167	9,593	40	30,800	9,706	7,249	2,457	
Amgylchedd	7,473	3,181	775	11,429	4,200	1,235	2,965	
Cefnogaeth Gorfforaethol	-	-	-	-	-	-	-	
Cyllid	2,189	618	498	3,305	447	197	250	
Economi a Chymuned	30,965	28,025	-	58,990	57,606	711	56,895	
Tai ac Eiddo	25,791	10,181	7,130	43,102	979	2,961	(1,982)	
Oedolion, Iechyd a Llesiant	4,087	2,838	-	6,925	2,601	2,578	23	
Plant a Chefnogi Teuluoedd	355	200	-	555	305	466	(161)	
Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth	11,659	3,587	2,011	17,257	4,850	1,901	2,949	
Corfforaethol	3,586	2,123	500	6,209	(1,942)	123	(2,065)	
CYFANSWM	107,272	60,346	10,954	178,572	78,752	17,421	61,331	

3.2.3 Newidiadau i'r Ffynonellau Ariannu

Mae cynnydd o £78.752m yn y gyllideb ar gyfer y rhaglen gyfalaf dair blynedd ers sefyllfa'r gyllideb wreiddiol. Nodir isod y ffynonellau ariannu arfaethedig ar gyfer hyn:

ARIANNU	ADOLYGIAD DIWEDD AWST				CYNNYDD / (LLEIHAD) ERS Y GYLLIDEB £'000	ADDASIAD LLITHRIAD £'000	NEWIDIADAU ERAILL £'000
	2023/24	2024/25	2025/26	CYFANSWM			
	£'000	£'000	£'000	£'000			
Benthyca gyda chefnogaeth	8,233	8,233	6,610	23,076	(1,834)	-	(1,834)
Benthyca Arall	10,340	3,137	2,880	16,357	198	200	(2)
Grantiau a Chyfraniadau	42,752	34,975	-	77,727	65,274	3,283	61,991
Derbyniadau Cyfalaf	246	-	-	246	52	61	(9)
Refeniw Adrannol a Chorfforaethol	2,376	79	-	2,455	1,304	313	991
Cronfa Cyfalaf	19,116	3,793	40	22,949	9,515	9,515	-
Cronfeydd Adnewyddu ac Eraill	24,209	10,129	1,424	35,762	4,243	4,049	194
CYFANSWM	107,272	60,346	10,954	178,572	78,752	17,421	61,331

3.2.4 Grantiau Ychwanegol

Ers sefydlu'r gyllideb wreiddiol, ddiwedd Mawrth, llwyddodd y Cyngor i ddenu grantiau ychwanegol o £62,080k a rhestrir y rhai mwyaf isod. Mae nifer o addasiadau ychwanegol gan gynnwys lleihad ar gynlluniau oedd yn is na'r amcan gwreiddiol yn dod â chyfanswm y symudiad i £61,981k (gweler Atodiad A am fwy o fanylion) :

- £36,888k Grant Cronfa Ffyniant Gyffredin gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig i'w ddosrannu ar draws siroedd gogledd Cymru
- £16,725k Grant Cronfa Ffyniant Bro gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig i'w ddosrannu ar draws siroedd gogledd Cymru
- £3,004k Grantiau o'r Gronfa Trafnidiaeth Lleol (LTF) a'r Gronfa Teithio Llesol (ATF) gan Lywodraeth Cymru
- £1,260k Grant Cymunedau Dysgu Cynaliadwy – Defnydd Cymunedol Ysgolion 2023-2025
- £1,136k Grant Llywodraeth Cymru tuag at gynlluniau gwledig
- £894k Grant Cyfalaf Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) 2023-24
- £805k Grant Llywodraeth Cymru tuag at gynlluniau atal llifogydd ac amddiffyn yr arfordir
- £470k Grant Cyfalaf Diogelwch y Ffyrdd – cynlluniau 20 milltir yr awr

- £348k Amrywiol grantiau tuag at gynlluniau yn y maes Adfywio, Morwrol a Pharciau Gwledig
- £203k Grant Cymunedau Dysgu Cynaliadwy – addasu ac ychwanegu amrywiol gynlluniau
- £100k Grant Her Ysgolion Cynaliadwy – Ysgol Bontnewydd

3.3 Camau nesaf

Gweithredu ar yr argymhellion i ariannu'r rhaglen.

4. Sylwadau Swyddogion Statudol

4.1 Prif Swyddog Cyllid

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.

4.2 Swyddog Monitro

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

Rhestr Atodiadau:

Atodiad A - Manylion y Prif Newidiadau

Atodiad B - Manylion Ail-broffilio

Atodiad C - Gwariant 5 mis cyntaf 2023/24

Rhestr Dogfennau Cefndir:

Cyllideb 2023-2024 : [Cyllidebau Blynyddol \(Ilyw.cymru\)](#)

Manylion y Prif Newidiadau

Gweler isod y cynlluniau perthnasol sydd yn achosi'r prif newidiadau i'r ffynonellau ariannu ers y gyllideb wreiddiol:

	2023/24	2024/25- 2025/26
	£'000	£'000
Benthyca		
<ul style="list-style-type: none"> Cywiro'r dybiaeth bod arian tuag at Dadgarboneiddio yn rhan o'r setliad (<i>Corfforaethol</i>). 	(917)	(917)
Grantiau a Chyfraniadau		
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cymunedau Dysgu Cynaliadwy – addasu ac ychwanegu amrywiol gynlluniau e.e. Ysgol Chwilog (<i>Adran Addysg</i>). 	203	
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cyfalaf Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) 2023-2024 (<i>Adran Addysg</i>). 	894	
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cymunedau Dysgu Cynaliadwy – Defnydd Cymunedol Ysgolion 2023-2025 (<i>Adran Addysg</i>). 	455	805
<ul style="list-style-type: none"> Rhan cychwynnol o'r Grant Her Ysgolion Cynaliadwy tuag at Ysgol Bontnewydd (<i>Adran Addysg</i>). 	100	
<ul style="list-style-type: none"> Amrywiol grantiau tuag at gynlluniau yn y maes Adfywio, Morwrol a Pharciau Gwledig (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	348	
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cronfa Ffyniant Bro gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig – telir swm i Gyngor Gwynedd i'w ddosrannu ar draws siroedd gogledd Cymru (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	5,106	11,619
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cronfa Ffyniant Gyffredin gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig – telir swm i Gyngor Gwynedd i'w ddosrannu ar draws siroedd gogledd Cymru (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	20,482	16,406
<ul style="list-style-type: none"> Grant cyfalaf Dechrau'n Deg a Gofal Plant gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Plant a Theuluoedd</i>). 	54	

<ul style="list-style-type: none"> • Cronfa Integreiddio Rhanbarthol (RIF) – grant ychwanegol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addasiadau sefydliadau a hwyluso gweithio ar y cyd ag asiantaethau eraill (<i>Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant</i>). 	19	
<ul style="list-style-type: none"> • Grant Llywodraeth Cymru tuag at gynlluniau atal llifogydd ac amddiffyn yr arfordir (<i>Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth</i>). 	805	
<ul style="list-style-type: none"> • Grant Cyfalaf Diogelwch y Ffyrdd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer nifer o wahanol gynlluniau 20 milltir yr awr (<i>Adran Amgylchedd</i>). 	470	
<ul style="list-style-type: none"> • Grantiau o’r Gronfa Trafnidiaeth Lleol (LTF) a’r Gronfa Teithio Llesol (ATF) gan Lywodraeth Cymru ar gyfer nifer o wahanol gynlluniau (<i>Adran Amgylchedd</i>). 	3,004	
<ul style="list-style-type: none"> • Grant Llywodraeth Cymru tuag at gynlluniau gwledig (<i>Adran Amgylchedd</i>). 	737	399
<ul style="list-style-type: none"> • Grant Llywodraeth Cymru tuag at gynlluniau gwefru cerbydau trydan (<i>Adran Amgylchedd</i>). 	51	
<ul style="list-style-type: none"> • Grant Llywodraeth Cymru tuag at isadeiledd sbwriel (<i>Adran Amgylchedd</i>). 	79	
<ul style="list-style-type: none"> • Addasu Grant Sipsiwn a Theithwyr gan Lywodraeth Cymru tuag at Safle Sipsiwn Llandygai – y cynllun wedi dod i ben (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>). 	(99)	
<ul style="list-style-type: none"> • Grant Cynllun Lesu Cymru gan Lywodraeth Cymru yn y maes Tai (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>). 	44	
Derbyniadau Cyfalaf		
<ul style="list-style-type: none"> • Addasu cyfraniadau tuag at amrywiol gynlluniau yr Adran Economi gan gynnwys Ail wynebu Maes Parcio Y Glyn Llanberis a Neuadd Dwyfor (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	(8)	
Refeniw Adrannol a Chorfforaethol		
<ul style="list-style-type: none"> • Cynyddu’r angen am gyfraniad refeniw’r Adran Tai ac Eiddo tuag at gynlluniau Cynnal a Chadw sydd bellach yn gyfalaf o ran natur (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>). 	1,000	

Cronfa Cyfalaf

- Trosglwyddo adnoddau cyfalaf glustnodwyd tuag at Ganolfan Integredig Maesgeirchen sydd heb ei ddefnyddio yn ôl - i'w ddyrannu eto yn y man (*Adran Plant a Theuluoedd; Corfforaethol*). (216)
216

Cronfeydd Adnewyddu ac Eraill

- Cyfraniadau cyfatebol/ychwanegol tuag at amrywiol gynlluniau (*Adran Economi a Chymuned*). 31
- Addasu ariannu cynllun Goleuadau Stryd – cynllun wedi ei gwblhau (*Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth*). (189)
- Adnewyddu Cerbydau ac Offer (*Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Adran Amgylchedd*). 102
- Adnewyddu Offer Technoleg Gwybodaeth (*Adran Cyllid*). 250

Manylion Ail-broffilio'r Gyllideb

Gweler isod y prif gynlluniau sydd wedi eu hail-broffilio ers y gyllideb wreiddiol:

	2023/24	2024/25 - 2025/26
	£'000	£'000
Cynlluniau Ysgolion (Cymunedau Dysgu Cynaliadwy ac Eraill) (Adran Addysg)	(5,743)	5,743
Cynlluniau Hamdden (Adran Economi a Chymuned)	150	(150)
Cynllun Canolfan Integredig Maesgeirchen (Adran Plant a Theuluoedd)	(200)	200
Hwb Iechyd a Gofal Penygroes (Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant)	(1,500)	1,500
Cynlluniau Sefydliadau Preswyl, Gofal Dydd ac eraill yn y maes Oedolion (Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant)	(1,338)	1,338
Rhaglen Atal Dirywiad Ffyrdd (Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth)	1,000	(1,000)
Cynlluniau Atal Llifogydd (Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth)	(933)	933
Cynlluniau Trafnidiaeth, Gwelliannau Trefol a Chynlluniau Gwledig (Adran Amgylchedd)	(309)	309
Meysydd Parcio - Ail wynebu, Pwyntiau Gwefru ayyb (Adran Amgylchedd)	(148)	148
Systemau TG arbenigol Adran Amgylchedd (Adran Amgylchedd)	(48)	48
Cynlluniau Addasiadau i'r Anabl a Swyddfeydd (Adran Tai ac Eiddo)	(143)	143
Cynlluniau Rheoli Carbon a Phaneli Solar y Cyngor (Adran Tai ac Eiddo)	(2,750)	2,750
Cynlluniau Gwaredu Asbestos (Adran Tai ac Eiddo)	(580)	580

Noder:

Ni fydd yr ail-broffilio uchod yn golygu unrhyw golled grant.

Mae amrywiol resymau dilys tu ôl i'r ail-broffilio mewn sawl achos, ond gall yr oedi cyn gweithredu'r cynlluniau yma olygu bod gwasanaethau yn ymdopi'n hirach gyda'r asedau presennol heb eu gwella.

Gwariant Cyfalaf 5 Mis Cyntaf 2023/24

CRYNODEB	RHAGLEN GYFALAF BLWYDDYN LAWN (adolygwyd Awst) 2023/24 £'000	GWIR WARIANT 5 MIS HYD AT 31/08/2023 £'000
Addysg	21,167	3,694
Amgylchedd	7,473	636
Cefnogaeth Gorfforaethol	-	-
Cyllid (a Thechnoleg Gwybodaeth)	2,189	74
Economi a Chymuned	30,965	2,117
Tai ac Eiddo	25,791	2,987
Oedolion, Iechyd a Llesiant	4,087	92
Plant a Chefnogi Teuluoedd	355	63
Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth	11,659	1,794
Corfforaethol	3,586	-
CYFANSWM	107,272	11,457

Noder:

Mae'r gyfran sydd wedi'i wario eleni (11%) yn debyg i'r sefyllfa adeg yma'r llynedd (gwariant 5 mis 2022/23 yn 11%), ac yn is na dwy flynedd yn ôl (16% yn 2021/22).